

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Број захтева _____

Датум _____

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
- Посредством Већа научних области друштвено-хуманистичких наука

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 65 Закона о високом образовању)

**I - ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА**

1. Име, средње име и презиме кандидата **Првослав, Томислав, Радић**
2. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира **Јужнословенска филологија,**
предмет Увод у србистику
3. Радни однос са пуним или непуним радним временом **пуним**
4. До овог избора кандидат је био у звању **ванредног професора**
у које је први пут изабран **25. 6. 2003.**

за ужу научну, односно уметничку област /наставни предмет **Јужнословенска филологија,**
Македонски језик

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање **8. 7. 2013.**
2. Датум и место објављивања конкурса **7. 7. 2010. „Послови“**
3. Звање за које је расписан конкурс **редовни професор**

**III - ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ИЗВЕШТАЈА
И О ИЗВЕШТАЈУ**

1. Назив органа и датум именовања комисије **Изборно веће Филолошког факултета
Универзитета у Београду, 30. 6. 2010.**

2. Састав Комисије за припрему извештаја:

Име и презиме	Звање	Ужа научна, односно уметничка област	Организација у којој је запослен
---------------	-------	---	-------------------------------------

- 1) **др Божо Ђорић**, редовни професор, предмет Историја српског језика, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
- 2) **др Радоје Симић**, редовни професор у пензији, предмет Савремени српски језик;
- 3) **др Мирослав Николић**, редовни професор, предмет Савремени српски језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду;
- 4)

3. Број пријављених кандидата на конкурс **1**

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије **не**

5. Датум стављања извештаја на увид јавности **31. 8. 2010.**

6. Начин (место) објављивања извештаја **огласна табла Факултета, интернет презентација**

Факултета

7. Приговори **није било**

IV - ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА - 27. 10. 2010. год.

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата **др Првослава Радића** у звање **редовног професора** за **ужу научну област Јужнословенска филологија, предмет Увод у србистику** вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета и Статута факултета и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду.

**ДЕКАН
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА**

Проф. др Александра Вранеш

Прилози:

- 1 Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање; бр. 2599/1 од 1. 11. 2010.
2. Реферат комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање; бр. 1781/2 од 31. 8. 2010.
3. Сажетак реферата комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62.ст.4. Закона

На основу члана 127 и 131 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 65 Закона о високом образовању, Изборно веће Филолошког факултета на седници одржаној 27. октобра 2010. године, донело је

О Д Л У К У

Изборно веће Филолошког факултета прихвата позитиван извештај Комисије и предлаже да Веће научних области друштвено-хуманистичких наука да мишљење да се др Првослав Радић, ванредни професор, може изабрати у звање редовног професора за ужу научну област Јужнословенска филологија, предмет Увод у србистику на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Доставити:

- Именованом-ој,
- Одсеку за опште и правне послове,
- Универзитету у Београду,
- Архиви.

Д Е К А Н
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Александра Вранеш

САЖЕТАК
ИЗВЕШТАЈА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ
КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: Филолошки факултет у Београду

Ужа научна област: Јужнословенска филологија

Број кандидата који се бирају: 1

Број пријављених кандидата: 1

Имена пријављеног кандидата: др Првослав Радић

1. др Првослав Радић

II - О КАНДИДАТИМА

Под 1.

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Првослав (Томислав) Радић
- Датум и место рођења: 3. новембар 1958, Јагодина
- Установа где је запослен: Филолошки факултет у Београду
- Звање/радно место: ванредни професор
- Научна област: Јужнословенска филологија

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Филолошки факултет у Београду
- Место и година завршетка: Београд, 1981.

Магистеријум:

- Назив установе: Филолошки факултет у Београду
- Место и година завршетка: Београд, 1984.
- Ужа научна област: Јужнословенска филологија

Докторат:

- Назив установе: Филолошки факултет у Београду
- Место и година одбране: Београд, 1996.
- Наслов дисертације: Балканистичке појаве на плану суфиксације у македонском и српскохрватском језику
- Ужа научна област: Јужнословенска филологија

Досадашњи избори у наставна и научна звања:

1. асистент – 1982.
2. доцент – 1996.
3. ванредни професор – 2003.

3) Објављени радови

Име и презиме: Првослав Радић	Звање у које се бира: редовни професор		Ужа научна област за коју се бира: јужнословенска филологија	
	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
Научне публикације	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини	-	-	-	-
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини	M23x5=20 M24x12=48	M23x3=12 M24x8=32	-	-
Рад у научном часопису националног значаја објављен у Целини	M51x10 + M52x6 + M53x4=46	M51x2 + M52x4 + M53x1=15	-	-
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини	M14x2=8	M14x9=36	-	-
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини	M61x1=2	M44x1=3	-	-
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	-	M34x1=0,5	-	-
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	-	-	-	-
Научна монографија, или поглавље у монографији	M41x1=7 M42x1=5	M41x1=7 M42x1=5	-	-
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера	-	M46=0,2	-	-
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавље у публикацији те врсте са више аутора	1	-	-	-
Остале стручне публикације (прикази, дискусија)	M26x6=6 M54x3=1,5	M26x1+M54x2=2 M35x1=0,3	-	-

Збир бодова:**Σ 143,5****Σ 113**

4) - Оцена о резултатима научног и истраживачког рада

Колега РАДИЋ огледао се са успехом у више научних дисциплина: у балканској и јужнословенској филологији, србистици и македонистици. Није мимо њега пролазила ни политичка катастрофа Југославије и српског на рода са њом. Покренут патриотским и научничким емоцијама, адазвао се више пута и на изазове опште политичких и језичко политичких збивања у Југославији и Сбији. Бавио се историјом и савременим стањем српског народа, његових духовних вредности и језичког корпуса књижевног и говорног језика.

5) – Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

У оквиру учешћа у стручним комисијама био је коментор (са српске стране) у изради докторске дисертације мр Ненада Вујадиновића (*Српски језик као наставни предмет у основним школама у Републици Македонији*), одбрањене на Филозофском факултету универзитета у Скопљу (2007) и финансијски подржане од стране европске фондације OSI-HESP (Будимпешта), као и у комисији за одбрану магистарског рада Марије Вучковић (*Бошкачки – тајни језик зидара Средске и Сиринића*), одбрањеног на Филолошком факултету у Београду (2004). Ментор је у изради мастер рада који тренутно припрема Снежана Сотировски (*Суфиксална творба глагола у српском и македонском језику*).

6) – Оцена о резултатима педагошког рада

У наставно-педагошком раду др Првослав РАДИЋ је од 1982. године. Као дугогодишњи професор извео је низ генерација у македонистичким дисциплинама, а од последње реформе наставе на Филолошком факултету предвач је низа балканистичких и јужнословенских тематских циклуса. Свој посао обавља с мером, добрим ангажманом и примерним успехом.

7) – Оцена о ангажовању у развоју наставе и других делатности високошколске установе

Ангажујући се у научном раду, колега РАДИЋ продубљује своја знања и сабира искуство које му корисно служу и обављању наставне делатности у свим областима којима се бави и у којима је ангажован као наставник.

Напомена: На исти начин приказати кандидата под 2. и сваког следећег пријављеног кандидата

III – ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Анализирајући досадашњи рад и залагање др Првослава РАДИЋА, комисија је дошла до два закључка. Први је да је др Прволсав РАДИЋ изучио занат научног истраживача, и стога је спреман да се ухвати у коштац са сваком темом из области балканске филологије и србистике пре свега, али и других сродних и суседних дисциплина. Друга је да је колега РАДИЋ ваљано изучио занат универзитетског наставника, и да је способен да држи наставу из више предмета, како класичних тако и уситњених 'болоњских'. Списак предмета са почетка овог приказа његовог рада показује да су његови задаци на катедри за српски језик и научни кредо усмерени првенствено према српбистици и македонистици.

У складу са законом и налозима конкурса, Комисија стога предлаже Изборном већу Филолошког факултета у Београду да др Првослава РАДИЋА, досадашњег ванредног професора на Катедри за српски језик тога факултета, *изабере за редовног професора за ужу научну област Јужнословенска филологија, предмет Увод у србистику*. Надамо се истовремено да ће колега РАДИЋ своје искуство дугогодишњег професора македонског језика и даље држати активним и ставити га на располагање Факултету, пре свега тиме што ће организовати наставу и ангажовати се око унапређења те струке у Србији.

Место и датум: Београд, 27. август 2010.

ПОТПИСИ
ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. _____
др Божо Ћорић, ред. проф.

2. _____
др Радоје Симић, ред. проф.

3. _____
др Мирослав Николић, ред. проф.

ДЕКАНУ И ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

БЕОГРАД

„На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1566/1 од 6. 7. 2010. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду“ именовани смо „у Комисију за избор кандидата који су се јавили на конкурс за избор редовног професора за ужу научну област Јужнословенска филологија (предмет Увод у србистику)“. Захваљујући се на указаној части и поверењу, а на основу документације приложене уз обавештење које смо добили, подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се јавио један кандидат – др Првослав РАДИЋ, досадашњи ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Др Првослав РАДИЋ рођен је 3. XI 1958. године у Јагодини (тадашњем Светозареву), где је завршио основну школу и гимназију. “Септембра 1977. године уписао сам Групу за српскохрватски језик и југословенске књижевности Филолошког факултета у Београду, а септембра 1981. године дипломирао на овој студијској групи. Исте године сам уписао постдипломске студије на Филолошком факултету (смер: Наука о језику). Маја 1982. године запослио сам се на истом факултету као асистент-приправник на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима. Магистрирао сам 1984. године, одбравивши рад под насловом *Именички деминутивни суфикси у македонском и српскохрватском језику*.

Докторску дисертацију, под насловом *Балканистичке појаве на плану суфиксације у македонском и српскохрватском језику*, одбранио сам на Филолошком факултету у Београду 1996. године (чланови комисије: акад. Божидар Видоески, проф. др Живојин Станојчић, проф. др Радојица Јовићевић, проф. др Момчило Савић). Након одбрањене докторске дисертације на београдском Филолошком факултету изабран сам у звање доцента, а 2003. године у звање ванредног професора”.

На основним студијама овог факултета колега РАДИЋ данас држи наставу из предмета: Увод у србистику 1-2 (ОП), Увод у јужнословенске лингвистичке студије 1-2 (ОПИ), Јужнословенски језици и балкански језички савез (ОПИ) и Македонски језик (ИП). Од 2009. годи на докторским студијама изводи наставу из предмета Српска лингвогеографија и стандард.

2. СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ И КРЕТАЊЕ У НАСТАВИ И НАУЦИ

У више наврата, ради стручног усавршавања др П. РАДИЋ боравио је у суседним јужнословенским универзитетским центрима, сарађујући са тамошњим институцијама (нпр. са Филолошким факултетом и Институтом за

македонски језик у Скопљу). “Више пута сам учествовао у раду јужнословенских лингвистичких летњих школа (Скопље, Охрид, Софија, Љубљана), као и на бројним семинарима у којима сам учествовао као лектор српског језика (Југословенски семинар за стране слависте, Семинар Међународног славистичког центра, Семинар Матице исељеника). Као лектор српског језика радио сам и у Центру за српски језик као страни, Филолошког факултета у Београду. У периоду од 2004. до 2006. године боравио сам као гостујући професор на Хангук универзитету за стране студије у Сеулу (Ј. Кореја), где сам предавао српски и друге јужнословенске језике (македонски, словеначки), те водио један број наставних курсева на основним и постдипломским студијама.

На плану лингвистичких истраживања у области србистике сарађивао сам са различитим научним институтима САНУ (Институт за српски језик, Балканолошки институт, Етнографски институт) и Академијиним одборима (Одбор за дијалектологију, Ономатолошки одбор), објављујући студије или монографије у оквиру њихових издања (в. II), те учествујући у њиховим научним пројектима (в. 3). За потребе Одбора за дијалектологију САНУ учествовао сам у дијалектолошком теренском истраживању на више пунктова у Топлици и Белици (Мрче, Бело Поље; Каленовац) и сакупљао лексичку грађу за Академијине лексикографске фондове (нпр. збирку од 1000 речи из Б. Поља, сакупљених и лексикографски обрађених). За потребе Ономатолошког одбора САНУ сакупио сам и обрадио ономастички теренски материјал (топонимија, антропонимија) из двадесетак села беличког краја.

У наставно-педагошком раду сам од 1982. године. У оквиру учешћа у стручним комисијама био сам коментор (са српске стране) у изради докторске дисертације мр Ненада Вујадиновића (*Српски језик као наставни предмет у основним школама у Републици Македонији*), одбрањене на Филозофском факултету универзитета у Скопљу (2007) и финансијски подржане од стране европске фондације OSI-HESP (Будимпешта), као и у комисији за одбрану магистарског рада Марије Вучковић (*Бошкачки – тајни језик зидара Средске и Сиринића*), одбрањеног на Филолошком факултету у Београду (2004). Ментор сам у изради мастер рада који тренутно припрема Снежана Сотировски (*Суфиксална творба глагола у српском и македонском језику*).¹

Био сам у уређивачком одбору појединих лингвистичких издања (*Бањаши на Балкану – идентитет етничке заједнице*, Српска академија наука и уметности – Балканолошки институт, Посебна издања 88, Београд 2005, стр. 1-322), односно рецензент једног броја научних монографија (С. Милорадовић, *Употреба надежних облика у говору Параћинског Поморавља*, Етнографски институт САНУ, књига 50, Београд 2003, 1-366; Б. Ћорић, *Творба именица у српском језику (Одабране теме)*, Библиотека Књижевност и језик, књига 24, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд 2008, 1-256). Рецензирао сам и један број студија објављених у појединим часописима (Српски језик, Гласник Етнографског института САНУ).

---

¹ У оквиру своје наставно-научне делатности одржао сам различитим поводима један број предавања по позиву. Међу њима су: *On the Macedonian Literary Language and its Dialectal Base*, Hankuk University of Foreign Studies, East European and Balkan Institute, Center for International Area Studies, Seoul (10. XII 2004); *Нобеловац Иво Андрић*, Андрићева задужбина, Београд (26. XI 2007); *Дијалекат и норма у настави српског језика и књижевности*, 49. републички семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности, Филолошки факултет, Београд (17. I 2008); – итд.

Заступљен сам у више домаћих и страних библиографских и био-библиографских прегледа (исп. З. Бојовић, Д. Мршевић-Радовић, С. Самарџија, *Биобиблиографски речник МСЦ*, 1971-2000, Београд 2005, стр. 308; И. Доровски, Е. Црвенковска, *Лексикон на странски македонисти*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Скопје 2008, стр. 89-90).

Цитиран сам у већем броју домаћих и страних студија и монографија.²

Члан сам Комисије за српски дијалектолошки атлас Одбора за дијалектологију САНУ”.

3. УЧЕШЋЕ У НАУЧНИМ И СТРУЧНИМ ПРОЈЕКТИМА

“У факултетским и ванфакултетским научноистраживачким пројектима, финансираним од стране Министарства за науку Републике Србије, учествујем од 1991. године. Поред Филолошког факултета у Београду, носиоци ових пројеката у којима сам учествовао били су Институт за српски језик и Балканолошки институт САНУ.

1. У периоду од 1991. до 1995. год. учествовао сам у пројекту *Развојни процеси у савременом српском језику*, рађеном на Филолошком факултету у Београду (руководилац проф. др Живојин Станојчић).

2. У периоду од 1996. до 2000. год. учествовао сам у пројекту *Стандардни српски језик* (потпројекат: *Развојни процеси у савременом српском језику*), рађеном на Филолошком факултету у Београду (руководилац проф. др Живојин Станојчић). Подтема с којом сам учествовао гласила је: *Балканистички суфикси као стилска средства у српском књижевном језику*.

3. У периоду од 2002. до 2005. год. учествовао сам у пројекту *Дијалектолошка истраживања српског језичког простора*, чији је носилац Институт за српски језик САНУ (руководилац проф. др Слободан Реметић). Подтема с којом сам учествовао гласила је: *Говор Горње Топлице*.

4. У истом периоду, од 2002. до 2005. год., учествовао сам и у пројекту *Етнолингвистичка и социоллингвистичка истраживања избеглица и мултиетничких заједница на Балкану*, чији је носилац био Балканолошки институт САНУ (руководилац др Биљана Сикимић). Моја подтема је гласила: *Стање и перспективе балканистичких језичких процеса (етномиграциони аспект)*.

---

² Нпр.: П. Ивић, *Неоакут на падинама Копаоника*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XXXVII, Нови Сад 1994, стр. 241, 242, 244; П. Ивић, *Српски дијалекти и њихова класификација (II)*, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XLII, Нови Сад 1999, стр. 315, 319, 322, 324; Р. Симић, *Морфолошки процеси у српскохрватском језику*, Београд – Никшић 1994, стр. 186-189, 254; Б. Ћорић, *Творба именица у српском језику*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд 2008, стр. 46, 63, 67, 236-237; М. Окука, *Srpski dijalekti*, SKD Prosvjeta, Zagreb 2008, стр. 203, 204, 207, 213, 226; И. Клајн, *Творба речи у савременом српском језику 2*, Београд 2003, стр. 39, 145-147, 152-153, 203, 206-208, 394; Р. Вугарски, *Lica jezika – Sociolingvističke teme*, Biblioteka XX vek, Beograd 2001, стр. 61, 80; М. Радовановић, *Стари и нови списи – Огледи о уму*, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, стр. 244; *Етимолошки речник српског језика 1*, Српска академија – Институт за српски језик САН, Београд 2003, стр. 16; *Етимолошки речник српског језика 3*, Српска академија – Институт за српски језик САН, Београд 2003, стр. 9; Ronelle Alexander, *The Linguistic Resources of the Balkans*, The Ohio State University, Columbus, Ohio (USA), стр. 99; И. Г. Илиев, *Падеш и вокативност*, Пигмалион, Пловдив 2007, стр. 162, 170, 178, 227; Јулија Мешчерјакова, *Notina professionalis како основа за македонските и за руските презимиња*, XXIX научна конференција на XXXV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје 2003, стр. 416, 419; – и др.

5. Од 2006. до 2010. год. учествовао сам у пројекту *Етничка и социјална стратификација Балкана*, организованом на Балканолошком институту САНУ (руководилац др Биљана Сикимић). Као резултат рада на овом и претходним пројектима објавио сам монографију *Копеоички говор – Етногеографски и културолошки приступ* (Српска академија наука и уметности – Етнографски институт, Београд 2010).³

У периоду од 15. априла до 15. маја 2002. године боравио сам на универзитету Северне Каролине (САД), где сам са америчким колегама (проф. др Роберт Гринберг и проф. др Кертис Форд) учествовао у лингвистичком пројекту организованом од стране SEELRC (Slavic and East European Language Resource Center), посвећеном јужнословенској фонологији (*Serbian / Croatian / Bosnian phonology project: An Introduction to Their Alphabets and Phonology*). Пројекат је укључивао снимање материјала за CD (са изворним говорником) који је омогућио америчким студентима славистике лакше савладавање основних фонетских и акценатских карактеристика српског језика.

У Витнијевом центру за хуманитарне науке Јелског универзитета (Whitney's Humanities Center, New Haven, Connecticut) у овом периоду био сам ангажован као консултант за јужнословенске језике на пројекту *Емотивни језик*, којим је руководио проф. др Едвард Станкјевич. Учесник сам и међународног пројекта *Modern Greek literature in translation* (2006) (исп. <http://www.greek-language.gr/greekLang/en/literature...>).

За време мог боравка на Катедри за српски (/ српскохрватски) језик Хангук универзитета у Сеулу учествовао сам у пројекту *Srpski jezik – Flex, Foreign Language Examination* (2009), што је подразумевало издавање истоименог граматичког прегледа српског језика и зборника граматичких тестова (исп. <http://maincc.hufs.ac.kr/~press/files/9171.pdf>) посвећеног провери језичког знања студената, одн. акредитацији тамошњих наставних планова”.⁴

4. УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА

“Учествовао сам са рефератима (в. II) на тридесетак научних скупова у земљи и иностранству, укључујући и скупове на којима се учествује на лични позив (нпр. *Дани српског духовног преображења, IV*, Српска академија наука и уметности, Деспотовац 1996; *The 13th Biennial Conference on Balkan and South Slavic Linguistics, Literature and Folklore*, Chapel Hill, North Carolina, USA, 2002; *Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи*, Српска академија наука и уметности, Београд 2003; *Делото на Крсте Мисирков – међународниот научен собир*, Македонска академија на науките и уметностите, Скопје 2003; *East European and Balkan Conference*, Hankuk University of Foreign Studies, East European and Balkan Institute, Seoul 2004; *The*

---

³ За учествовање у предстојећем пројектном периоду (2011-2015) пријавио сам се у оквиру предложене научне теме Катедре за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду (руководилац проф. др Божо Ђорић).

⁴ Консултантске услуге пружао сам и појединим ауторима лингвистичких монографија (нпр. Р. Д. Гринберг, П. Луј Тома и др.) и уџбеника, као што је пројекат-граматика за америчке студенте са Беркли универзитета: Ronelle Alexander, *Bosnian / Croatian / Serbian, A Grammar with Sociolinguistic Commentary*, The University of Wisconsin Press, USA (2006) (исп. <http://books.google.com/books?isbn=0299211940...>).

9th *International Conference of Korean Association of Central & Eastern European and Balkan Studies*, Belgrade 2009; – итд.).

Учествовао сам у организацији Девете међународне конференције Корејске асоцијације за централне-, источноевропске и балканске студије (КАСЕЕБС), одржане 2009. године на Филолошком факултету у Београду. На једном броју скупова председавао сам лингвистичким секцијама (нпр. Прва македонско-српска научна конференција, Охрид 2002; XIV међународен славистички конгрес, Охрид 2008; – и др.).

1. *XI конгрес Савеза славистичких друштава Југославије*, Сарајево 1985;
2. *16. међународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1986;
3. *17. међународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1987;
4. *Втори международен конгрес по българистика*, Българска академия на науките, Софија 1988;
5. *Прв научен собир на млади македонисти*, Филолошки факултет – Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици, Скопје 1992;
6. *22. међународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1992;
7. *23. међународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1993;
8. *Актуелна питања српског језика и књижевности у науци и настави*, Филозофски факултет, Топуско – Петриња 1994;
9. *Поетика игре у књижевности за децу*, Учитељски факултет Универзитета у Крагујевцу, Јагодина 1995;
10. *26. међународни научни скуп слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1996;
11. *Дани српског духовног преображења, IV*, Српска академија наука и уметности, Деспотовац 1996;
12. *Втор научен собир на млади македонисти*, Филолошки факултет – Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици, Скопје 1996;
13. *XIV конгрес Савеза славистичких друштава Југославије*, Будва 1997;
14. *28. међународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1998;
15. *31. међународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 2001;
16. *Српски језик у дијаспори*, Институт за српски језик Српске академије наука и уметности (округли сто), Београд 2001;
17. *Међународни научни скуп: Живот и дело академика Павла Ивића*, Српска академија наука и уметности, Београд – Нови Сад – Суботица 2001;
18. *Српски језик у контексту актуелне језичке политике на Косову и Метохији*, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица 2002;
19. *The 13th Biennial Conference on Balkan and South Slavic Linguistics, Literature and Folklore*, Chapel Hill, N. Carolina, USA, 2002;
20. *Прва македонско-српска научна конференција*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” (Скопје), Охрид 2002;

21. *XXIX меѓународна научна лингвистичка конференција*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (Скопје), Охрид 2002.
22. *Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи*, Српска академија наука и уметности, Београд 2003;
23. *Делото на Крсте Мисирков – меѓународниот научен собир*, Македонска академија на науките и уметностите, Скопје 2003;
24. *East European and Balkan Conference*, Hankuk University of Foreign Studies, Center for International Area Studies, East European and Balkan Institute, Seoul 2004;
25. *Српски као страни језик у теорији и пракси*, Филолошки факултет – Центар за српски као страни, Београд 2006;
26. *XXIV меѓународна лингвистичка конференција*, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (Скопје), Охрид 2007;
27. *38. меѓународни научни састанак слависта у Вукове дане*, Меѓународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 2008;
28. *XIV меѓународен славистички конгрес*, Охрид 2008;
29. *The 9th International Conference of Korean Association of Central & Eastern European and Balkan Studies*, Belgrade 2009;
30. *Меѓународни научни скуп: Косово и Метохија у цивилизацијским токовима*, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица 2009”.

5. БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА ДР ПРВОСЛАВА РАДИЋА

Колега РАДИЋ, по сопственој оцени, објавио је већи број радова из области српске и, шире, јужнословенске филологије и лингвистике – две монографије и две монографске студије, уџбеник у два издања и стотинак студија и чланака.

Библиографски списак преузимамо од њега заједно са класификацијом радова. Библиографске јединице он сврстав у два периода, – период до 2003. године, када је изабран у звање ванредног професора (5.1), и период од овог избора до данас (5.2).

5.1. РАДОВИ ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

А. Монографије

2001.

1. Турски суфикси у српском језику (са освртом на стање у македонском и бугарском), Институт за српски језик САНУ, Библиотека Јужнословенског филолога, књига 17, Београд, 1-212.⁵

M41 =

7

---

⁵ Прикази: Милица Радовић-Тешић, *Првослав Радић, Турски суфикси у српском језику /.../*, Наш језик, XXXIV/1-2, Институт за српски језик САНУ, Београд 2001, 162-165; Лидија Неранчић-Чанда, *Књига о турским суфиксима*, Српски језик, VI/1-2, Београд 2001, 563-570; Васил Дрвошанов, *Повекевековно јазично зрачење*, Литературен збор, 3-4, Скопје 2002, 115-134; Божо Ћорић, *Значајна студија из творбе речи*, Књижевност и језик, 1-2, 2002, 133-136;

Б. Уџбеници и монографске студије

1987.

2. Македонски текстови 19. и 20. века, Филолошки факултет, Београд, VI-188; Македонски текстови 19. и 20. века, Научна књига, Београд, X-210 (друго издање).

1990.

3. Цртице о говору села Мрче у куршумлијском крају, Српски дијалектолошки зборник, XXXVI, Расправе и грађа, Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик, Београд, 1-74.

M42 = 5

В. Студије и чланци

1980.

4. Из ономастике села Брлога у источној Србији, Прилози проучавању језика, 16, Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, Нови Сад, 123-130.

M52 = 2

5. Певачка имна Јовану Дамаскину Лазе Костића (Лингвостилистичка анализа), Књижевна историја, 50, Београд, 233-243.

M24 = 4

6. Branka Augusta Šenoe i Đurdica Ksavera Šandora Đalskog (poredbena analiza), Zbornik seminarskih radova studenata jugoslovenskih književnosti, 6, Beograd, 178-189.

1981.

7. Зборник слова Григорија Богослова број 21 из Архива Српске академије наука и уметности (Археографско-језички прилог), Археографски прилози, 3, Народна библиотека Србије, Београд, 153-160 (коауторство са Б. Н. Јовановић).

M51 = 3

1982.

8. Из ономастике села Милошева у Великом Поморављу, Ономатолошки прилози, 3, Српска академија наука и уметности, Београд, 419-458. **M51 = 3**

1984.

9. Именички деминутивни суфикси -че и -иче у говору села Милошева у Великом Поморављу (Начини творбе изведеница), Јужнословенски филолог, XL, Институт за српскохрватски језик, Београд, 149-165.
M24 = 4

1985.

10. Македонски и словеначки језик у основношколским и средњошколским граматикама на српскохрватском говорном подручју и проблемима у настави, Књижевност и језик, 1-2/1985, Београд, 107-113.
M52 = 2

1986.

11. О консонантској групи шч на морфемском споју у српскохрватским и македонским говорима, Македонски језик, год. XXXVI-XXXVII, Институт за македонски језик „Крсте Мисирков”, Скопје, 313-329 (+ карта).
M23 = 4

12. Из ономастике села доњег тока реке Белице у северној Србији, Ономастолошки прилози, 7, Српска академија наука и уметности, Београд, 549-583.

M51 =

3

1987.

13. Поглед на творбу речи у делима Гаврила Стефановића Венцловића, Научни састанак слависта у Вукове дане, Реферати и саопштења, 16/1, Београд, 43-50.
M51 = 3

14. Творбено-семантичке особености изведеница са суфиксом -че на делу балканизираних јужнословенских говора, Анали Филолошког факултета, 18, Београдски универзитет, Београд, 227-236.
M51 = 3

1988.

15. Суфикси несловенског порекла у Вуковом Српском рјечнику из 1852. године, Научни састанак слависта у Вукове дане, Реферати и саопштења, 17/1, Београд, 293-300.
M51 = 3

16. Глаголске именице на -ње и -ће (Образовања од свршених глагола), Књижевност и језик, 1/1988, Београд, 47-54 (1. део); Књижевност и језик, 2/1988, Београд, 128-135 (2. део).
M52 = 2

17. Из мемоарске грађе Панте М. Вучковића, Багрданца, Гороцвет, 13/1988, Светозарево, 40-41 (1. део); Гороцвет, 14/1988, Светозарево, 48-49 (2. део).

1989.

18. Умалителните производни от типа *облаче* и *венче* в трудовите засягащи въпросите на словообразуването в българския и сърбохърватския език (От гледна точка на противопоставянето при словообразуването), Втори международен конгрес по българистика, 23, Млади българисти – колоквиум, Българска академия на науките, София, 114-119.

M14 = 4

19. Из творбе девербативних именица у делима Гаврила Стефановића Венцловића (именице апстрактнога значења), Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XXXII/1, Нови Сад, 93-101 (коауторство са М. Ружић).

M24 = 4

20. О равноправности и толеранцији у језику, Гороцвет, 15/1989, Светозарево, 68-70.

1990.

21. О стилским вредностима хибридних изведеница у српскохрватском књижевном језику (Балканолошки аспект), Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XXXIII, Нови Сад, 399-405.

M24 = 4

22. Из песничке заоставштине Леона Јаковљевића (*Песме 1941*), Гороцвет, 16/1990, Светозарево, 6-9.

23. О именима, језику и политици (Или: Светозарево – два греха једног имена), Гороцвет, 17/1990, Светозарево, 5-7.

1991.

24. О Гаврилу Стефановићу Венцловићу (1680-1749) – Поводом тристагодишњице велике сеобе Срба, Гороцвет, 18/1991, Светозарево, 5-6.

1992.

25. Над графемама К. П. Мисиркова, Књижевност и језик, 1/1992, Београд, 45-52.

M52 =

2

26. О језику нашем свагдашњем, Гороцвет, 19/1992, Светозарево, 55-56 (1. део); Гороцвет, 20/1992, Јагодина, 44-45 (2. део); Гороцвет, 21-22/1993, Јагодина, 10 (3. део); Гороцвет, 23-25/1993-94, Светозарево, 20-21 (4. део); Гороцвет, 26-28/1994, Јагодина, 12-13 (5. део); Гороцвет, 29-31/1995, Јагодина, 19-20 (6. део).

1993.

27. О српско-македонским лексичким паралелама (дијалектолошки аспект), Јужнословенски филолог, XLIX, Институт за српски језик САНУ, Београд, 113-136.

M24 = 4

28. О српско-македонској лексикографији, Задужбина – лист Вукове задужбине, VI/23, Београд, септембар 1993, 8.

M53 = 1

29. О српско-бугарској лексикографији, Задужбина – лист Вукове задужбине, VI/24, Београд, децембар 1993, 11.

M53 = 1

30. Од митолошката лексика на стариот Балкан (Марен), Прв научен собир на млади македонисти, Универзитет Св. Кирил и Методиј, Филолошки факултет – Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици, Скопје, 327-340.

M14

= 4

1995.

31. Балканистички суфикси као стилска средства у српском књижевном језику (На примеру изведеница са суфиксом -лија), Научни састанак слависта у Вукове дане, 23/2, Београд, 143-152.

M51 = 3

32. Из проблематике творбе речи у српском књижевном језику, Знамен, 2, Филозофски факултет – Петриња, Петриња, 47-56.

M52 = 2

1996.

33. Из балканске фразеологије (Саборни зуби), Српски језик, I, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 381-387.

M24 =

4

34. О једној језичко-правописној црти у текстовима Гаврила Стефановића Венцловића, Књижевност и језик, 3-4, Београд, 101-104.

M52 =

2

35. Звуковни слојеви у дечијој народној књижевности, Говорне игре, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XXXIX/1, Нови Сад, 163-182.

M24 =

4

1997.

36. О говору Горње Топлице – Резултати и перспективе истраживања, Дани српског духовног преображења, IV, Деспотовац, 55-68.

M61 = 2

37. О неким појавама у деклинацији косовско-ресавских говора (У светлу синкретичко-аналитичких процеса), Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XL/2, Нови Сад, 227-240.

M24 = 4

38. О формално-граматичком статусу образовања на -ли(ја) и -ши(ја) у српском књижевном језику, Научни састанак слависта у Вукове дане, 26/2, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд, 353-364.

M51 =

3

39. О деривационом аспекту лексичког богаћења (Нормативистички приступ), Језик данас – гласило Матице српске за културу усмене и писане речи, 1/1997, Нови Сад, 22-25.

M53 = 1

40. О једном балканословенском глаголско-именичком фразеологизму (Померити (некоме) дандало), Српски језик, II, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 229-234.

M24 = 4

1998.

41. Суфикс -чија /-шија у српском књижевном језику (Стилско-семантички аспект), Наш језик, XXXII/3-4, Институт за српски језик, Београд, 179-191.

M51

= 3

42. Етимолошка фигура и деривација, Македонски јазик, год. XLII-XLIV, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков”, Скопје, 257-270.

M23 = 4

43. За еден начин на експресивизација во балканословенските говори (Придавски образувања со завршок -осан), Македонски јазик, год. XLV-XLVII (1994-1996), Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков”, Скопје, 179-186.

M23 = 4

1999.

44. Суфикс -лија у грађењу имена становника од имена места или области, Јужнословенски филолог, LV, Институт за српски језик, Београд, 47-66.

M24 =

4

2000.

45. О једној морфолошкој иновацији у савременом српском језику, Иседеоана по славјанским јазыкам, 5, Корейская ассоциация славистов, Сеул, 283-290.

M23 = 4

46. Трагом једне Белићеве дијалектолошке екскурзије, О подјастребачким говорима, Српски језик, V, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 381-406.

M24 = 4

47. Из митолошке лексике (Вирогон), Јужнословенски филолог, LVI/3-4, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик, Београд, 891-900.

M24 = 4

48. Отићи до кумине куће, Наш језик, XXXIII/3-4, Институт за српски језик САНУ, Београд, 273-278.

M51 = 3

2002.

49. О глаголском суфиксу -иса у српском књижевном језику, Иседеоана по славјанским јазыкам, 7, Корейская ассоциация славистов, Сеул, 229-238.

M23 =

4

50. О srpskom pitanju u Makedoniji, Lingvističke aktuelnosti, [http:// main.amu.edu.pl/~sipkadan/la.htm](http://main.amu.edu.pl/~sipkadan/la.htm)

M53 =

1

Г. Прикази

1985.

51. Божо Ћорић: Српскохрватски језик за странце 1, Међународни славистички центар на Филолошком факултету у Београду, Београд 1985, стр.1-372, Књижевни језик, 14/4, Сарајево, 230-234.

M54 =

0,5

1986.

52. Вера Бојић, Wolf Oschlies, Lehrbuch der mazedonischen Sprache, Slavistische Beiträge, Band 175, Verlag Otto Sagner, München 1984, стр.1-186, Јужнословенски филолог, XLII, Институт за српскохрватски језик, Београд, 217-221 (коауторство са Р. Мајером).

M26 = 1

1989.

53. Аромунске студије (Божидар Настев, *Аромански студии – прилози кон балканистиката*, прир. Петар Атанасов, изд. Огледало, Скопје 1988, стр. 256), Балканика, XX, Српска академија наука и уметности, Београд, 449-452.

M26 =

1

1991.

54. О новим погледима на македонску књижевнојезичку историју и неким другим питањима (Д-р Стојан Ристески, *Создавањето на современиот македонски литературен јазик*, НИО Студентски збор, Скопје 1988, стр.1-506), Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XXXIV/2, Нови Сад, 221-236.

M26 = 1

1993.

55. Монографија о једном јужномакедонском словенском говору (Васил Дрвошанов, *Кајларскиот говор*, Институт за македонски јазик Крсте Мисирков, посебни изданија, книга 21, Скопје 1993, стр.1-174), Балканика, XXIV, Српска академија наука и уметности, Београд, 274-276.

M26 = 1

1996.

56. Почеци и развој српског књижевног језика (*Научни састанак слависта у Вукове дане, 25/2*, Међународни славистички центар – Филолошки факултет, Београд 1996, стр.1-520), Књижевност и језик, 3-4, Београд, 179-181.

M54 =

0,5

1997.

57. Зборник јагодинског Учитељског факултета (Зборник радова, бр.1, Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет – Јагодина, Јагодина 1997, стр. 1- 340), Нови пут, бр.1531, Јагодина, 21. март 1997, 5.

M54 = 0,5

2000.

58. Из македонске ономастичке продукције, Српски језик, V, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 863-868.

M26 = 1

Д. Остало

1984.

59. Сувише реформе, Политика, Београд, 28. XII 1984, 23.

1985.

60. И језик се мења, Политика, Београд, 19. X 1985, 25.

1994.

61. Блаже Конески (1921-1993), Јужнословенски филолог, L, Институт за српски језик, Београд 1994, 271-276.

M26 = 1

5.2. РАДОВИ ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

А. Монографије

2010.

1. Копеоички говор. Етногеографски и културолошки приступ, Етнографски институт САНУ, Посебна издања, књига 70, Београд, 1-365.

M41 = 7

Б. Монографске студије

2003.

2. О два аспекта балканизације српског књижевног језика, Јужнословенски филолог, LIX, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, Београд, 105-152.

M42 = 5

В. Студије и чланци

2003.

3. Александар Белић и Крсте Мисирков (Скица за заједнички лингвистички портрет), Српски језик, VIII, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 377-392.

M24 = 4

4. За некои јазични паралели во српскиот и македонскиот литературен јазик, XXIX научна конференција на XXV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Скопје, 491-502.

M14 = 4

5. Из историје српског питања у Македонији. Културолошки аспект, Балканика, XXXII-XXXIII, Балканолошки институт – Српска академија наука и уметности, Београд, 227-252.

M24 = 4

6. О српско-хрватским језичким споровима – социолингвистички аспект, Зборник радова Учитељског факултета у Јагодини, бр. 7, Јагодина, 159-176.

M52 =

2

2004.

7. О говору јагодинског краја, Зборник радова са међународног научног скупа Живот и дело академика Павла Ивића, Суботица – Нови Сад – Београд, 251-272.

M14 = 4

8. Глаголске ће-конструкције у говорима Косова и Метохије, Јужнословенски филолог, LX, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, Београд, 135-145.

M24 = 4

9. On the Macedonian Literary Language and its Dialectal Base, 한국과 동유럽어 언어정책, 2004 농 12 우러 10일 /Hankuk University of Foreign Studies, East European and Balkan Institute, Center for International Area Studies, Seoul/, 34-42.

M14 =

4

2005.

10. Поглед на српску мањину у Македонији, Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи, Зборник радова са научног скупа одржаног 26-29. новембра 2003. године, Српска академија наука и уметности, Београд, 147-152.

M14 = 4

11. Some remarks about the Macedonian language, Исследования по славянским языкам, 10, Корейская ассоциация славистов, Сеул, 41-48.

M23 = 4

12. Крсте Мисирков и Србите, Делото на Крсте Мисирков – Зборник од меѓународниот научен собир по повод стогодишнината од излегувањето на книгата *За македонските работи* одржан во Скопје на 27-29 ноември 2003 година, Том I, Македонска академија на науките и уметностите, Скопје, 331-345.

M14

= 4

13. Feriae caninae у српској етнолингвистици, Годишњак, Година I, бр. 1, Филолошки факултет Универзитета у Београду – Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, Београд, 21-28.

M52 = 2

14. Филолошке белешке о билингвалном селу Стрижилу у централној Србији, Бањаши на Балкану – идентитет етничке заједнице (зборник

радова), Српска академија наука и уметности – Балканолошки институт, Београд, 145-174.

M14

= 4

15. Арчибалд Рајс о македонском, српском, и неким другим питањима, Србистички прилози, Зборник у част професора Славка Вукомановића, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, 195-209.

M44 = 3

16. Из наставе српског језика за корејске студенте, Српски језик, X, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 483-500.

M24

= 4

2006.

17. Нобеловац Иво Андрић – књижевна поетика, нација, језик (Културолошки и социолингвистички аспект), Истраживања по славјанским језикам, 11, Корејска асоцијација славистов, Сеул, 275-300 (прештампано у: Свеске Задужбине Иве Андрића, 24, Београд 2007, 176-209).

M23 = 4

18. On the Macedonian literary language and its dialectal base, Српски језик XI, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 83-93.

M24 = 4

2007.

19. Форме представљања и повратни глагол „звати се“ у методици наставе српског језика за странце, Српски као страни језик у теорији и пракси, Филолошки факултет – Центар за српски као страни, Београд, 39-46 (коауторство са К. Унхе).

M14 = 4

2008.

20. О екстерној стандардизацији српског језика, Јужнословенски филолог, LXIV, Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, Београд, 365–383.

M24

= 4

21. Србистика и (језичка) политика. (Поглед на западне српске области), Свет речи – часопис за српски језик и књижевност, 25-26, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 41-49.

M53 = 1

22. Дијалекат и норма у настави српског језика, Књижевност и језик, LV/1-2, Београд, 127-141.

M52 = 2

23. „Настрани оца“ у српској етнолингвистици, Српски језик, XIII, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 303-311.

M24 =

4

24. За говорот на селото Јабука (Панчево, Република Србија), XXXIV научна конференција на XL меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 45-56.

M14 = 4

25. „Македонизми“ у Сремчевом Кир Герасу, Зборник Матице српске за славистику, 73, Нови Сад, 325-336.

M51

= 3

26. Македонски језик, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 606 (одредница).

27. Мисирков Крсте, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 671 (одредница).

28. Хаџиконстантинов Јордан, Цинот, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 1209 (одредница).

29. Пуљевски, Ђорђе, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 909 (одредница).

30. Пејчиновић Кирил, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 817 (одредница).

31. Илић (Илијашевић) Војислав, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 409-410 (одредница).

32. Младенов Марин, Енциклопедија српског народа, Завод за уџбенике, Београд, 684 (одредница).

M46 = 0,2

2009.

33. Ivo Andrić between the East and West – Cultural draft, Истраживања по славјанским језикам, 14, Корейска асоцијација славистов, Сеул, 373-385 (у преводу на српски прештампано у: Књижевност и језик, LVI/3-4, Београд 2009, 221-233).

M23 = 4

34. The Balkans in the novel “The Bridge on the Drina” – Ivo Andrić (Travnik 1892 – Belgrade 1975), Славистика, књ. 13, Славистичко друштво Србије, Београд, 464-470 (коауторство са К. Ђиханг).

M52 = 2

35. Тамо горе маглита планина: етномузиколошко-филолошки прилог о једној песми из копаоничког краја, Музикологија, 9, Музиколошки

институт Српске академије наука и уметности, Београд, 153-164
(коауторство са Ј. Јовановић).

M51 =

3

36. Српско-македонске лингвистичке теме у Енциклопедији српског народа (Завод за уџбенике, Београд 2008), Српски језик, XIV, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 315-319.

M24 = 4

2010.

37. О траговима старосрпског акута у говорима Косова и Метохије, Међународни тематски зборник Косово и Метохија у цивилизацијским токовима, књига 1: Језик и народна традиција, Филозофски факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица, 249-261.

M14 = 4

Г. Прикази

2002.⁶

38. Научни скупови о јужнословенским и балканским језицима, литератури и фолклору, Српски језик, VII, Филолошки факултет, Београд – Филозофски факултет, Никшић, Београд, 559-564.

M26 = 1

2004.

39. О једном поморавском говору (Софија Милорадовић, Употреба падежних облика у говору Параћинског Поморавља, Етнографски институт САНУ, Београд 2003, 1-366), Зборник радова Учитељског факултета у Јагодини, бр. 8, Јагодина, 287-292.

M54 = 0,5

2008.

40. О творби речи – од терминологије до синонимије (Божо Ћорић, Творба именица у српском језику (Одабране теме), Библиотека Књижевност и језик, књига 24, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд 2008, 1-256), Књижевност и језик, LV/3-4, Београд, 355-360.

M54 = 0,5

Д. Остало

2005.

---

⁶ Први приказ, тј. часопис у коме је објављен, појавио се из штампе 2003. год., те није био укључен у претходни реферат, реферат за избор у ванредног професора.

41. /Дискусија/ – Делото на Крсте Мисирков – Зборник од меѓународниот научен собир по повод стогодишнината од излегувањето на книгата *За македонските работи* одржан во Скопје на 27-29 ноември 2003 година, Том II, Македонска академија на науките и уметностите, Скопје, 469-470.
M35 = 0,3

2007.

42. *Македонистиката во Белград*, 40 години меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура (1967-2007), Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 63-64.
M34 = 0,5

6. АНАЛИЗА НЕКИХ РАДОВА ДР ПРВОСЛАВА РАДИЋА

Из доста обимне библиографије коју је приложио колега РАДИЋ, и коју у целини није могуће приказати, уживам само неке карактеристичне примери којима ћемо илустрirati области кандидатове научне активности и циклусе текстова насталих у резултату те активности – после избора за ванредног професора.

1. На прво место стављам монографију *Копаннички говор (Етногеографски и културолошки приступ)*. То је у првој инстанци опис читаве панораме по пореклу доста разноврсних и меѓусобно изукрштаних али у коначном резултату доста јединствених говорних идиома. И у другој – то је узајамна пројекција етногеографске слике терена и говорне надградње те слике, на основу које је др РАДИЋ успео дати релевантна тумачења и генетски постављена објашњења настанка говорног мозаика којим се бави. Издавач је Етнографски институт САНУ, што може бити значајан индикатор како вредности тако и карактера и тематске структуре књиге.

1.1. „Копанничка област је – гласи прва реченица књиге пред нама – у бројним територијалним метаморфозама српске државе често имала судбину српске крајине, једног од обода српске државне територије“ (стр. 11). Изгледа да је део те територије наповратно отргнут од матице, па се могу очекивати процеси негативних 'метаморфоза', тј. потпуног разбијања српске заједнице на Косову и у Метохији, чак и у поткопанничким пределима окренутим Косову. Тиме је – узгред ваља рећи – посебно подвучена важност истраживања која је обавио колега РАДИЋ

1.2. Кретања становништва у досадашњим историјским збивањима, по РАДИЋЕВОЈ прелиминарној оцени, нису у тој мери замрачила слику копанничке говорне зоне да се она не може прецизније истражити, и ипак највећим делом свести на заједничку косовско-ресавску (косовско-браничевску) основицу (стр. 14). Насељавање копанничке зоне после ратних пустошења и запушћивања – вршено је делом спонтано, а делом организовано, а прилив становништва долазио је са разних страна. „Законом о насељавању (1880) омогућио је да се у Топлицу насели становништво из Црне Горе, Косова, Санцака, Војводине, јужног Поморавља, источне Србије и Бугарске...“ (33-34). Шаренило становништва настало овим процесима одразило се како на етничком тако и на језичком нивоу. „Миграциона изукрштаност на појединим деловима

копаоничке области, посебно испољена у XIX и XX веку, оставила је... трагове на многим плановима, укључујући и језички..." (35).

Но аутор мисли да се кроз све промене, укрштања и преклапања пробија староседелачки елеменат, и даје основни тон животу како на плану етничком и културолошком, тако и језичком. „Асимилациони процеси од стране староседелачког становништва очито су морали бити снажни, посебно у средишњој копаоничкој области. Јер, и у случајевима када се становништво другачијег дијалекатског типа у претходним вековима, пре Српско-турских ратова, настањивало у копаоничким висинским пределима, оно се лако укључивало у домаћи дијалекатски миље“ (37).

1.3. „Да је средишња копаоничка област у основи сачувала свој старији дијалекатски профил, сведочи данас њена прилично изражена језичка компактност, као и заступљеност низа типичних, неретко архаичних језичких црта које су овде, у односу на друге косовско-ресавске зоне, најизразитије. Дијалекатска грађа показује да је језичка разведеност овде сведена на најмању меру. Низ чинилаца могло је учествовати у процесима језичког уједначавања у средишњој копаоничкој области и. Најпре је географски фактор (станишта на висинским теренима, повољни прелази који повезују планинске стране) могао утицати на једну врсту дијалекатске стабилизације, али и језичке конзервације на овим теренима. Уједначен тип привредне делатности у овој области (сточарство и пољопривреда), који је неретко и законски обликован у прошлим временима, са циљем да се становништво веже за територију којој припада... – такође је морао имати одраза на процесе језичког уједначавања. У томе је могао учествовати и јединствен религиозно-митолошки миље, са својим традиционалним формама, верским свечаностима и саборима, али и развијена усмена књижевност у чијој основи су се нашли и општи језички елементи фолклорног коина. Реч је о чиниоцима који могу имати значајног удела у језичком профилисању једне области..." (39).

1.4. Овако широко заснована истраживачка платформа показује да аутор на уму има разноврсне етно-социолошке и лингво-културолошке факторе као моћне полуге које управљају језичким системом датог колектива и његовим развојем. То је потврђено и релативно знатном ширином језичке грађе коју др РАДИЋ приказује.

а) Колега РАДИЋ утврђује и грађом потврђује да се акценатски систем копаоничког говора састоји од три члана: а, а, а, којима додаје и **ā** (плāтим, бāциш, умēсиш, смēта, спрēмамо, пāњ, цēђ итд.). О последњем напомиње да „се обично јавља у једносложним и вешесложним речима“, а остаје без напомене чињеница да у свим позицијама кореспондира са а из других говорних идиома овога типа. Ипак су РАДИЋЕВА запажања досад најсистематичнија, дају реалну слику простирања 'акута' на целој овој територији, и поређењем са чакавским стањем сигурно указују на идентитет његов у обе говорне зоне. Резултати ауторових разматрања у многим погледу представљају откриће, и индиректно још једном указују на бар двоструко порекло српско-хрватског дијалекатског а: од етимолошког а, на једној страни, и од **ā**, на другој (45-48).

б) Фонетски систем копаоничке зоне одликује се помереном (затвореном или отвореном) артикулацијом вокала, појачаним екавизмом, „широким спектром вокалских контракција“ (65), неслеглим новијим јотовањем (гројзе/грозје, те клајсе/клāјсе/класје и сл., 63) итд.

в) Од морфолошких црта битним аутор сматра наставак -ем у инстр. једн. именица прве врсте (зубем, човекем, момкем, 71), наст. -ема у Д-Л-И мн.

именица ж. р. на -а (71-72), тип шиљце, јастуце, послаце у ак. мн. прве врсте, Г-Л мн. са наст -а, у те пресне опанака; тип кучићи, гурићи (дат.-лок. једн. им. а-осн. са наст. -е: ка куће // ка кући; наст -е(х) у ген.(-лок.) мн. зменичко-прид. промене: у те мука, по босанске планина; дат.-лик. исте промене са наст. -ем(а): овема децама деда, што у приказу није најбоље исктакнуто); инф. без крајњег -и, през. типа иму, теру, и типа возу, гону, праву; аорист дигомо, доручковамо; имперфекат имађамо, знађау итд.

г) Синтекса је окарактерисана специфичностима типа развијене употребе посесивног датива моему брату кућа, Зорану Пауновићу жена; фреквентнијег предлога к/ка са дативом да бегам ка мое куће, ка Рашке отишо; затрте дистинкције ак./лок. спава се на сламу итд.

д) Из моштва добро запажених творбених особености издвојив је деминутивни наст. -че: гукче, магаренче и сл., те -ан код придева, који својом проширеном употребом ремети однос неодр./одр. придева: купован, пројан и сл.

ђ) Лексички фонд сразмерно је подробно скупљен и класификован по старости и постању, а аутору је посебно стало да истакне значај старог лексичког фонда словенске провенијенције.

1.5. Знатну пажњу др РАДИЋ је посветио проблемима 'разведености' копаоничког говора, тј. интерференцији говорних црта дошљачког становништва у говорну основицу локалних идиома на које је утицај извршен. Централно подручје по ауторовим налазима мање је погођено тим процесима, док је рубни појас знатно измењен и донекле удаљен од 'еталона'. „И поред заједничких особености средишње копаоничке области, које несумњиво чине прилично целовит дијалекатски тип, већ у овој области се срећу језичке одлике које указују и на извесну дијалекатску разведеност, а свакако на неуједначену заступљеност низа типичних особина“ (139). Стање на периферији области др РАДИЋ прати удаљавајући се од центра у различитим смеровима.

а) На 'североисточном правцу' налази „стабилан троакцентски систем са два силазна и дугоузлазним акцентом“, „доследнији екавизам у низу категорија“ несам, чистеја; губљење х ранимо, меови итд.

б) Затим аутор прати варијацију на 'источном правцу', на 'југоисточном и јужном правцу', те на 'западном правцу' и описује целину преовлађујућих црта, истичући специфичности у односу на централну зону.

1.6. Посебно поглавље аутор је посветио односу копаоничког говора према 'суседним дијалектима'. Последицом 'западних утицаја' сматра спорадични (и)јекавизам прије, ћео, сијено, ријеч итд., те сије, гријемо; затим тип од овија Душановија синова, свакојакија кућа и др. 'Југоисточни утицај' доноси општи падеж чанакче восак, иде из варош, појачану употребу предлога ћерка од онога чиче, д-има слику од мајке, па мултипликацију предлога као месимо за уочи Божића, једна ис преко планине, аналитичку компарацију најпаметан, најлепа итд. Безлична форма глагола хтети у футуру 'ће' ће да урадите, ће запевамо, глагола моћи, морати 'може', 'мора' не може да пију воду, не мора д-устанем, 'удвајање објекта' ја га пуштим попа, али и других допунских и др. елемената дај ни нама домаћицо, како му је било име оцу итд.

1.7. Расправа о копаоничком говору 'између архаизма и иновација' води нас у проблематику порекла развојних тенденција. Полазећи од грађе коју пружају рукописна сведочанства Душановог законика и Закона о рудноцима депсота Стефана Лазаревића, колега РАДИЋ неке дијалекатске особености говора копаоничке зоне, и уопште јужније боје, посматра као архаизме: нешто шири екавизам него у централним говорима, проширена употреба наставка т-

декл. говедета, удвајање објекта и сл. На иновационом смеру аутор затиче низ „подновљених процеса... као што је уопштавање наставка -ем у инструменталу јд. именица м. и с. рода (нпр. са мужем, са зетем, са златем), акузатив мн. са уопштеним сибилантима код именица м. р. на консонант (момце, бубрезе, орасе)..., имперфекат типа носађу, мировађау...“ (209) и сл.

1.8. Долазе разматрања 'о етно-лингвистичким супстратима и културолошким слојеваима', и о 'Копаонику у културолошком огледалу српског народа', која не спадају у ужи круг лингвистичких и лингво-географских тема, али сведоче о ширим интересовањима аутора за етно-социолошка и етно-културна питања, као и о покушајима у новије време да се односи на језичком плану ставе у контекст општег духовног развоја и социјалне атмосфере у којој обитавају ноиоци дијалекатских црта. Једном речи, да се вањско-лингвистички чиниоци употребе у објашњењу унутрашњих.

1.9. Обимна грађа у виду дијалекатских текстова добро је послужила аутору да релативно подробно опише говорни систем копаоничке зоне, а може послужити и будућим истраживачима да употпуне свој евентуални корпус и своје погледе о јужном српском говорном комплексу. Књига је користан допринос дијалектолошкој науци српском језику, а аутор се потрудио да је актуелизује у ширем контексту етнографских и етно-културолошких истраживања српског народа.

2. Народним говорним комплексом српаког, али и других језика на овом простору – посвећен је и већи број других РАДИЋЕВИХ студија и прилога.

2.1. *О говору јагодинског краја* РАДИЋ је сачинио студију средњег обима у којој најпре, по уобичајеном реду у оваквим студијама, пише 'о области и становништву' („У селима јагодинског краја... састав становништва по миграционим струјама... је доста неуједначен...“), затим укратко о 'досадашњим дијалектолошким истраживањима' („темељитијој дијалектолошкој обради овог говора још се није приступило“), и затим о основним говорним цртама, као и специфичностима локалних идиома и 'разведености'. „Наведена дијалектолошка грађа – закључује аутор – намеће закључак да се говор јагодинског краја, иако у основи припада косовско-ресавском дијалекту, од њега у знатној мери разликује... Снажним упливом јужноморавских црта брзо су се брисале многе старије особености поморавског краја...“).

2.2. Рад *Глаголске ће-конструкције у говорима Косова и Метохије*, како се из наслова види, посвећен је једном граматичком проблему на широком простору. И овде се, као и другде, др РАДИЋ најпре усмерава на генезу и услове егзистирања етникума чији говор посматра: „У оквиру српског дијалекатског простора косовскометохиска област представља један периферијски дијалекатски комплекс ослоњен на два суседна балканска језика, македонски и шиптарски... Сама унутрашња структура српских косовскометохијских говора, у одређеној мери и у зависности од овакве међујезичке констелације, показује подвојеност на две основне говорне зоне које припадају двама српским дијалектима, призренско-тимочком и косовско-ресавском. Поред тога, косовскометохијска говорна зона, заједно са својим словенским и несловенским залеђем, по својим језичким особеностима укључује се у област тзв. балканске језичке заједнице“. Прегледавши изванстан говорни материјал, аутор закључује да је ће-конструкција – одлика балканског језичког простора са жариштем у македонском језику.

2.3. Рад *Филолошке белешке о билигвном селу Стрижиљу у централној Србији* доноси грађу и низ корисних обавештења о селу познатом по врло

вредним и умешним занатлијама Ромима који су све до распада занатске привреде снабдевали Белицу и Левач вретенима, заструзима, ваганима и другим производима за домаћинство од доброг кленовог и сл. дрвета. „Стрижилци су – извештава др РАДИЋ – билингви, говоре румунски и српски. Српски идиом основним особинама подсећа углавном на прозренско-тимочки комплекс, али је језичка пракса Стржилаца практично прожета језичком мешавином.

2.4. *За говорот на селото Јабука* колега Радић заправо представља рад из заоставштине свог професора Војислава Илића. Говор Македонаца из Јабуке код Панчева у основи је македонски, али са извесним примесима српског језика своје средине.

2.5. Интересантан је и рад колеге РАДИЋА *'Македонизми' у Сремчевом Кир Герасу*. Обрадивши грађу приповетке, у којој Герасов говор стварно садржи низ македонских језичких црта, аутор – имајући на уму Сремчев уметнички поступак и способност запажања детаља о средини и људима о којима пише – закључује: „За Сремчево књижевно дело *Кир Герас* можемо, дакле, рећи да оно на језичком плану показује висок степен документованости и поузданости дијалекатске грађе... То све, свкако, остварује и вредне стилске ефекте...“

3. Др Првослав РАДИЋ бави се и проблематиком књижевног језика, и са тога тематског терена настала су неколика његова рада о српском и македонском језику.

3.1. Рад *За некои јазични паралели во српскиот и македонскиот литературен јазик* посвећен је заправо језичком типу српскога књижевног језика. После паралелне анализе грађе, аутор закључује: „Во српскиот јазичен стандард, пред сè во онаа негова форма која ја наогаме во Србија, се забележува натамошна тенденција кон изместување на западната, ијекавска стандарднојазична база кон централната, пред сè од шумадиско- војводински тип“. Можда је ипак овде, када се размисли о навали страног материјала, пре свега англицизама, у питању процес урбанизације, и с тим у вези интернационализације језика, а да је балканизација само један спореднији рукавац дотока језичког материјала у српски књижевни језик.

3.2. Радови *On the Macedonian Literarz Language and its Dialectal Base* и *Some Remarks about the Macedonian Language* баве се стандардним македонским језиком и његовом говорном позадином. Релативно подробном анализом језичке грађе аутор долази до уверења да је македонски народ, налазећи се у непосредном додиру са српским и бугарским, могао кренути у сусрет једноме или другом. Десила се трећа могућност: Македонци се културолошки и политички осамостаљују, и граде сопствени књижевни језик.

3.3. Пишући *О екстерној стандардизацији српског језика*, РАДИЋ свој поглед усмерава на вањске факторе који су у процесима разградње Југославије утицали на политичку, културну и језичку сцену. „Посебно након распада СФРЈ, спољашњих утицаја није могла остати поштеђена ни област језика – закључује аутор, па наставља: – То се посебно односи на најзаступљенији југословенски језик, који се од идиома широко познатог у 19. столећу као 'српски', преко 'српскохрватског' ('хрватскосрпског'), називаног тако већим делом 20. столећа, широкоом клавијатуром тонова претопио у низ нових, углавном само(за)довољних стандарда-пројеката. Језик рекламних упутстава на производима намењеним овом тржишту врло је брзо најавио и подстакао неслућене слободе у постављању тих, углавном вештачких језичких баријера, базираних на што ширем и слободнијем спектру 'преводачких' једне исте комерцијалне поруке“. Бизарни и готово неписмени текстови тога типа заиста

су у први мах изгледали као језичка перверзијаа, али су онда показали висок степен активности у 'стандардизацији' новокомпонованих антисрпско-прохрватских 'језика'.

4. Већ последњи наведени рад најављује РАДИЋЕВО интензивно и емоцијама оживљено ангажовање у језичкој политици. Таквих је прилога и студија више, па ћемо их узгред представити.

4.1. У Јужнословенском филологу изашао је и рад *О два аспекта балканизације српског књижевног језика*. Под 'балканизацијом' аутор подразумева две ствари, и открива у овој речи две семантичке области. „У оквиру првог значења могу се са друштвеноисторијског и социолингвистичког аспекта пратити стандарднојезички процеси у области српског језика, тачније, процеси разлагања и уситњавања заједничког, 'српскохрватског' књижевног језика, на више нових стандарднојезичких образаца. Друго значење термина балканизација претежно је лингвистички опредељено, и везано је за даљи продор општебалканских (балканистичких) језичких појава у савремени српски књижевни језик, те однос норме према њима“. Пратећи оба процеса у међуодносу, РАДИЋ уочава дивергентне тенденције у новансталим стандардима изниклим на темељу српскохрватског језика, а у српском језику по њему је доминантан процес импорта балканистичких црта са југоисточних подручја. За ту тезу аутор наводи низ аргумената и доста обимну грађу. Делимично понављајући своје налазе из претходно прегледаних радова, он закључује: „У српском књижевном језику у Србији евидентно је, дакле, даље померање ијекавске стандарднојезичке базе према екавској шумадијско-војвођанског типа..., па и оној екавској са суседног штокавског и балканскословенског залеђа, која за собом неминовно повлачи појачан талас језичке балканизације“.

4.2. *О српско-хрватским језичким споровима* др РАДИЋ даје преглед предисторије и историје питања. Истиче пуну 'неравноправност' српске стране према хрватској. Хрвати агресивно и интензивно већ дуги низ година настоје на сепаратизму, док се на српској страни хрватско-српски спор дуго третира као табу-тема. (а) „Јачањем политичке позиције хрватског народа у југословенској федерацији, хрватски лингвисти су били све склонији да се дистанцирају од заједничког српскохрватског језика и све чешће преиспитују и ревалоризују тамошње процесе стандардизације...“ (б) „Што се српске стране тиче, она није увек схватала значај језика у очувању националног идентитета... То је српску лингвистику затекло недовољно спремном у протеклим деценијама и недовољно заступљеном у језичким споровима...“ Ипак, колега РАДИЋ није са довољном пажњом прегледао сву документацију и сагледао све чињенице. Истина је да су хрватски лингвисти у одлучујућим потезима често имали јавну или скривену подршку државног и партијског врха у Загребу, док је у Београду (уз подршку већег и политички јачег крила научног корпуса) прогањан и санкционисан сваки покушај да се и индиректно покрене питање језичког стандарда. У таквим условима је јасно да су Хрвати имали одлучујућу предност.

4.3. Рад *Србистика и (језчка) политика* бави се (невеселим) проблемима српске језичке политике у касној Југославији и у време њеног распада. „Што природним друштвеним токовима, што под притиском владајућих политичких парадигми, које им обично нису биле наклоњене, нарочито у прошлом столећу, Срби су изгубили знатан део свог националног корпуса. То је било време када су се аргументи науке пречесто повлачили пред снагом политике“.

5. Студије *Нобеловац Иво Андрић – књижевна поетика, нација, језик (културолошки и социолингвистички аспект)* и *Ivo Andrić between East and West Cultural draft* објављене су у Јужној Кореји, дакле у средини у којој се свака вест о српској култури и културним радницима мора сматрати правом драгоцености. Андрићев опус је врло сложен, али није мање сложена и његова биографија, и поготову позиција између српске и хрватске културе. Но Андрићева људска схватања и књижевни опус одлучно га с тављају у 'опсег српске књижевности', и наравно у њен центар. Јер, како с правом истиче РАДИЋ: „...пажљиви и савесни проучаваоци Андрићева дела, зналици балканске историје и проучаваоци југословенских књижевности знају да Иву Андрића тешко могу лоцирати ван оквира и традиције српске књижевности“.

6. У овом контексту између осталих помена су вредни и радови о македонском језичком питању.

6.1. Рад *Александар Белић и Крсте Мисирков* на специфичан начин се бави тим проблемом. Прати настанак и мене Белићевих схватања, и непроменљив непријатељски антисрпски став Крсте Мисиркова.

6.2. Рад *Крсте Мисирков и Србите* издваја само Мисирковљеве погледе, чија се жестина ипак не може свести на 'законе средине', како се може помислити и како се мисли, већ је последица утврђених политичких ставова аутора, а и пропагандних антисрпских импулса из разних смерова.

7. Само спомињемо два значајна текста о болним и нимало повољним политичким питањима Срба у Македонији: *Поглед на српску мањину у Македонији* и *Из историје српског питања у Македонији*.

7. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

1. Преглед биографије и библиографије др ПРВОСЛАВА РАДИЋА, као и анализа главних његових текстова, указују да је он човек широких интересовања и у целини гледано исправних погледа на науку и живот.

2. Колега РАДИЋ огледао се са успехом у више научних дисциплина: у балканској и јужнословенској филологији, србистици и македонистици. Није мимо њега пролазила ни политичка катастрофа Југославије и српског на рода са њом. Покренут патриотским и научничким емоцијама, адазвао се више пута и на изазове опште политичких и језичко политичких збивања у Југославији и Сбији. Бавио се историјом и савременим стањем српског народа, његових духовних вредности и језичког корпуса књижевног и говорног језика.

3. Колега РАДИЋ огледао се и као научник и као универзитетски професор у више праваца и на више начина. Као научни радник каријеру је започео првенствено балканистичким и балканолошким студијама – наравно са гледишта српске науке и српске филолошке школе. Наставља је у првом реду у истраживању српског дијалекатског корпуса – са лингвистичког етно-социјалног и лингво-културолошког гледишта. Сем индивидуалних истраживачких подухвата, др РАДИЋ предметима проучавања прилази и у оквиру научних пројеката – дакле као члан истраживачких тимова. Као универзитетски професор сем код куће, на београдском Филолошком факултету, своје способности доказивао је и на иностраним универзитетима.

4. Две области ипак доминирају у интересовањима и научним напорима колеге РАДИЋА. Прва по временском редоследу јесте балканска и балканско-словенска филологија са централним упориштем на македонском језику. Друга

је – српска дијалектологија, која подразумева истраживање старијих дијалекатских идиома централне и јужне Србије, Косова и Метохије.

5. Све што је речено наводи на два закључка. Први је да је др Прволсав РАДИЋ изучио занат научног истраживача, и стога је спреман да се ухвати у коштац са сваком темом из области балканске филологије и србистике пре свега, али и других сродних и суседних дисциплина. Друга је да је колега РАДИЋ ваљано изучио занат универзитетског наставника, и да је способан да држи наставу из више предмета, како класичних тако и уситњених 'болоњских'. Списак предмета са почетка овог приказа његовог рада показује да су његови задаци на катедри за српски језик и научни кредо усмерени првенствено према србистици и македонистици.

6. У складу са законом и налозима конкурса, Комисија стога предлаже Изборном већу Филолошког факултета у Београду да др *Првослава РАДИЋА*, досадашњег ванредног професора на Катедри за српски језик тога факултета, *изабере за редовног професора за ужу научну област Српски језик, предмет Увод у србистику*. Надамо се истовремено да ће колега РАДИЋ своје искуство дугогодишњег професора македонског језика и даље држати активним и ставити га на располагање Факултету, пре свега тиме што ће организовати наставу и ангажовати се око унапређења те струке у Србији.

У Београду, 23. августа 2010.

Чланови комисије,

1. _____
(др Божо Ћорић, редовни професор)

2. _____
(др Радоје Симић, ред. професор)

3. _____
(др Мирослав Николић, ред. проф.)